

TJÄNSTESKRIVELSE

2018-10-16

Social- och omsorgskontoret

Äldreomsorgsnämnden

Förslag till Riktlinjer för bostadsanpassningsbidrag

Dnr: ÄON 17/026

Sammanfattning av ärendet

Riksdagen beslutade den 11 april 2018 om en ny lag (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag som trädde i kraft 1 juli. Lagen om bostadsanpassningsbidrag syftar till att personer med funktionsnedsättningar ska kunna bo kvar i sitt eget hem och få möjlighet till ett självständigt liv genom bidrag för anpassning av bostadens fasta funktioner. Äldreomsorgsnämnden har enligt kommunens reglemente ansvar för att fullgöra kommunens uppgifter enligt lagen om bostadsanpassningsbidrag.

Social- och omsorgskontoret har upprättat ett förslag till riktlinjer för handläggning av bostadsanpassningsbidrag inom Södertälje kommun. I dagsläget finns inga riktlinjer och i samband med ny lagstiftning finns behov av att tydliggöra hur lagen om bostadsanpassningsbidrag ska tillämpas inom Södertälje kommun. Syftet med riktlinjerna är att ge förutsättningar för en rättssäker bedömning för den enskilde och vara stöd för handläggarna i den individuella bedömningen. Riktlinjerna innehåller förtydliganden av gällande regler för bedömning av rätten till bidrag samt inriktning och vägledande principer för handläggningen av bostadsanpassningsbidrag i Södertälje kommun.

Social- och omsorgskontoret föreslår att nämnden antar de föreslagna riktlinjerna som nämndens styrdokument över hur lagen om bostadsanpassningsbidrag ska tillämpas i Södertälje kommun.

Beslutsunderlag

Social- och omsorgskontorets tjänsteskrivelse dat 16 oktober 2018

Social- och omsorgskontorets förslag till riktlinjer för bostadsanpassningsbidrag dat 16 okt 2018

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Förslaget till riktlinjer medför i sig inga ekonomiska konsekvenser eftersom de nya reglerna för bostadsanpassningsbidrag redan gäller sedan 1 juli 2018.

En förändring som myndigheten bedömt kommer bidra till ökade kostnader är att hyresgäster sedan 1 juli ska beviljas bidrag för anpassningsåtgärder även om behovet uppstått på grund av att fastighetsägaren inte följt bygglagstiftningen.

Grundregeln om att bidrag ej lämnas för åtgärder som behöver utföras på grund av att fastighetsägaren inte följt kraven i bygglagstiftningen får endast tillämpas om det är den sökande själv som avvikit från reglerna.

Lagändringen har genomförts i syfte att säkerställa att enskilda personer med funktionsnedsättning inte går miste om rätten till bostadsanpassningsbidrag på grund av en anledning som den sökande inte själv råår över. Då förändringen medför att fler personer kommer få beviljat bidrag bedöms detta få ekonomiska konsekvenser för nämnden i form av ökade kostnader för bostadsanpassningsbidrag.

Kontorets förslag till nämnden:

Nämnden antar kontorets förslag till riktlinjer för bostadsanpassningsbidrag.

Lenita Granlund

Socialdirektör

Lena Karlsson Leksell

Chef kvalitet och uppdragsenheten

Utredare: Therese

Bladh

Staben

Telefon (direkt): 08-52301766

E-post: therese.bladh@sodertalje.se

Beslutet skickas till

Kommunfullmäktige

Akten

Riktlinje | 2018-10-16

Riktlinjer

Bostadsanpassningsbidrag

Riktlinjer för handläggning av bostadsanpassningsbidrag enligt lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag

Therese Bladh
Utredare
Staben
Telefon (direkt): 08-52301766
E-post: therese.bladh@sodertalje.se

1.	Målsättning och inriktning.....	3
1.1	Riktlinjernas syfte.....	3
1.2	Målgrupp och bidragsformer.....	3
2.	Vägledande principer i handläggningen.....	4
2.1	Självständighetsprincipen.....	4
2.2	Barnrättsprincipen.....	4
3.	Ansökan.....	4
3.1	Krav på ansökans innehåll.....	4
3.2	Intyg som styrker behovet av anpassningsåtgärder.....	5
3.3	Medgivande från ägare eller nyttjanderättshavare.....	5
3.4	Intyg om att sökande inte blir ersättningskyldig vid återställning av bostaden.....	5
4.	Bedömningsgrunder bostadsanpassningsbidrag.....	5
4.1	Grundregel rätten till bidrag.....	5
4.2	Bedömning om åtgärder behöver utföras på grund av andra skäl.....	5
4.3	Bedömning vid byte av bostad.....	6
4.4	Bedömning av åtgärdernas nödvändighet.....	6
4.5	Bedömning av skäliga kostnader.....	6
4.6	När bidrag inte ska lämnas.....	6
4.7	Bedömning i barnärenden.....	6
4.8	Övertagande av begagnad anordning.....	7
5.	Bidrag till reparationer, underhåll och besiktning.....	7
6.	Återställningsbidrag.....	7
7.	Överta enskilds rätt till bostadsanpassningsbidrag.....	8
8.	Beslut, verkställighet och uppföljning.....	8
7.1	Beslut.....	8
7.2	Verkställighet och uppföljning.....	9
7.3	Den enskildes ansvar och kommunens serviceskyldighet.....	9

1. Målsättning och inriktning

Södertälje kommun ska verka för att människor som har fysiska, psykiska eller kognitiva funktionsnedsättningar och har betydande svårigheter i sin vardag ska få möjlighet att delta i samhällets gemenskap och leva som andra.

Riksdagen beslutade den 11 april 2018 om en ny lag (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag som trädde i kraft 1 juli. Lagen om bostadsanpassningsbidrag utgör ett komplement till plan och bygglagen och syftar till att personer med funktionsnedsättningar ska kunna bo kvar i sitt eget hem och få möjlighet till ett självständigt liv genom bidrag för anpassning av bostadens fasta funktioner. Äldreomsorgsnämnden har enligt kommunens reglemente ansvar för att fullgöra kommunens uppgifter enligt lagen om bostadsanpassningsbidrag.

1.1 Riktlinjernas syfte

Dessa riktlinjer beskriver hur lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag ska tillämpas inom Södertälje kommun och är nämndens förtydligande av rättspraxis och vägledande principer för bedömning. Syftet med riktlinjerna är att vara ett stöd för handläggarna i deras individuella bedömning och säkerställa en rättssäker bedömning för den enskilde.

Riktlinjerna utgår från bestämmelserna i lagen om bostadsanpassningsbidrag, rättspraxis samt Boverkets handbok för bostadsanpassningsbidrag.

Riktlinjerna ska ses som en vägledning i handläggningen och om uppgifter i riktlinjerna strider mot förordningar, rättspraxis, eller bindande föreskrifter ska riktlinjerna i denna del inte tillämpas.

1.2 Målgrupp och bidragsformer

Målgruppen för bostadsanpassningsbidraget är alla personer med en bestående funktionsnedsättning som på grund av denna har behov av att anpassa sin bostad.

Kommunen ska enligt 16 § i lagen om bostadsanpassningsbidrag lämna *bostadsanpassningsbidrag, bidrag till reparationer, besiktning och underhåll* samt *återställningsbidrag* i form av kontantbidrag som motsvarar skälig kostnad för åtgärderna.

Södertälje kommun erbjuder i första hand bostadsanpassningsbidrag genom *överlämnande av begagnad anordning*, om förutsättningarna för detta finns. Återställningsbidrag kan sökas av fastighetsägare för återställning av anpassningar i anslutning till lägenheter som innehas med hyresrätt, bostadsrätt samt för anpassningar i anslutning till ägarlägenhetsfastighet.

Utöver dessa bidragsformer kan ägare av flerbostadshus även ansöka om att *överta en enskilds rätt till bostadsanpassningsbidrag* för anpassningar i allmänna utrymmen.

2. Vägledande principer i handläggningen

2.1 Självtändighetsprincipen

En vägledande princip i handläggningen av bostadsanpassningsbidraget ska vara att främja självständighet. Handläggningen av bostadsanpassningsbidraget ska därför präglas av en hög servicenivå där kommunen i första hand ska underlätta för sökande att vara självständig i alla delar av processen från ansökan till val av leverantör, beställning och betalning.

2.2 Barnrättsprincipen

Arbetet med bostadsanpassningsbidrag ska ske i enlighet med principerna i barnkonventionen.

I handläggningen av alla ärenden som rör barn ska det alltid vara barnets bästa som beaktas.

Om handläggaren bedömer att resultatet av ett beslut enligt gällande regler inte är förenligt med principen om barnets bästa kan handläggaren göra ett avsteg från grundregeln om detta bedöms nödvändigt i det enskilda fallet. I utredningen ska det framgå hur barnrättsprincipen har tillämpats.

3. Ansökan

Det finns inga formella krav på hur en ansökan om bostadsanpassningsbidrag ska ske. Skriftlig ansökan ska ske främst via ansökningsblankett. Det är alltid den enskilde som är i behov av en anpassning av bostaden som ska ansöka om bidraget. Detta gäller oavsett vem som äger eller har nyttjanderätten till bostaden.

3.1 Krav på ansökans innehåll

En ansökan om bostadsanpassningsbidrag ska innehålla en beskrivning av de åtgärder ansökan avser samt en kostnadsberäkning, offert eller annat underlag som krävs för att fastställa skälig kostnad för åtgärderna. Beroende på omfattningen på det sökta bidraget kan handläggaren begära in kompletterande underlag i form av planritningar eller kopior på anbud/offertes.

Planritningar: Om ansökan avser mer omfattande åtgärder måste ansökan kompletteras med planritningar. Om ansökan avser åtgärder i form av ändrad planlösning måste den sökande komplettera ansökan med ritningar över bostaden före och efter ändringen.

Kopia på offerter/anbud: Det finns inget formellt krav på att sökande av bostadsanpassningsbidrag ska komplettera ansökan med kopia på offert/anbud. Det är upp till handläggaren i varje enskilt ärende att begära in det underlag som krävs för att bedöma skälig kostnad i ärendet.

För att kunna pröva en ansökan om bostadsanpassningsbidrag ska sökande inkomma till kommunen med följande underlag:

3.2 Intyg som styrker behovet av anpassningsåtgärder

För att en ansökan om bostadsanpassningsbidrag ska kunna prövas krävs ett intyg från arbetsterapeut, läkare eller annan sakkunnig som styrker behovet. I intyget ska det framgå att de anpassningsåtgärder som de sökta bidraget avser är nödvändiga med hänsyn till den enskildes funktionsnedsättning. Bedömningen av sakkunnig ska ha genomförts i hemmiljön vilket ska framgå i intyget. Intygen ska vara utformade enligt socialstyrelsens föreskrift enligt SOSFS:2005:29 och Boverkets föreskrift BFS 2014:8. Om intyget inte är utformat rätt uppmanas sökande att komplettera ansökan.

3.3 Medgivande från ägare eller nyttjanderättshavare

Innan beslut ska kunna beviljas ska den sökande inkomma med ett skriftligt underlag där det framgår att det finns medgivande från ägare och nyttjanderättshavare om att de sökta anpassningsåtgärder får utföras i bostaden. Medgivande måste lämnas från samtliga nyttjanderättshavare även om den sökande också är nyttjanderättshavare.

3.4 Intyg om att sökande inte blir ersättningskyldig vid återställning av bostaden.

Om ansökan avser åtgärder i hyres- och bostadsrättslägenhet ska ägare till fastigheten lämna sitt medgivande till att kostnader för återställning inte kommer krävas av den enskilde.

4. Bedömningsgrunder bostadsanpassningsbidrag

4.1 Grundregel rätten till bidrag

Handläggaren ska först bedöma om de åtgärder som bidraget avser är bidragsberättigade enligt lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag. Grundregeln är att bidrag kan lämnas för anpassningsåtgärder i eller i anslutning till den permanenta bostaden som behöver utföras på grund av den sökandes funktionsnedsättning.

4.2 Bedömning om åtgärder behöver utföras på grund av andra skäl

En grundregel är att bidrag inte lämnas om den ansökta åtgärden behöver utföras på grund av andra skäl än den enskildes funktionsnedsättning. Andra skäl innebär åtgärder som uppstått på grund av byggnadstekniska brister, eftersatt underhåll, avsaknad av eller avsevärda brister i grundläggande bostadsfunktioner, eller avvikelser från bygglagstiftningens krav på tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga.

Avslag får endast göras om det är den sökande själv som inte följt reglerna i bygglagstiftningen. Hyresgäster ska beviljas bidrag för anpassningsåtgärder även om behovet uppstått på grund av att fastighetsägaren inte följt bygglagstiftningen.

4.3 Bedömning vid byte av bostad

Om en sökande väljer att byta bostad och i samband med detta ansöker om bostadsanpassningsbidrag för anpassningsåtgärder i det nya boendet gäller grundregeln att bidrag ej beviljas för att åtgärda brister om den valda bostaden uppenbart är olämplig med hänsyn till funktionsnedsättningen. Detta handlar om brister i fråga om storlek, planlösning, antal våningsplan eller andra våningsskillnader. Enligt bestämmelserna i 8-9§ i lagen om bostadsanpassningsbidrag har enskilda ett ansvar för att vid byte av bostad eller nybyggnation välja ett boende som är anpassat. Vid byte av bostad ska den sökande motivera i ansökan varför vederbörande väljer att flytta till en specifik bostad.

För att bedöma rätten till bidrag ska handläggaren endast ta ställning till om de anpassningsåtgärder som ansökan avser beror på att den valda bostaden är uppenbart olämplig med hänsyn till funktionsnedsättningen.

4.4 Bedömning av åtgärdernas nödvändighet

För att bidrag ska beviljas krävs att det är styrkt att åtgärderna som ansökan avser är nödvändiga med hänsyn till den sökandes funktionsnedsättning. Det är intyget från sakkunnig som ska ligga till grund för handläggarens bedömning av behovet och handläggarens uppgift är att pröva om behovet är styrkt i intyget. Det som ska prövas är om intyget uttrycker den nödvändiga kopplingen mellan funktionsnedsättningen och de åtgärder som ansökan omfattar. I intyget ska det framgå på vilket sätt åtgärderna är nödvändiga för att det dagliga livet ska fungera. I intyget ska det även framgå att bedömningen är genomförd i hemmiljön.

4.5 Bedömning av skäligen kostnader

Handläggaren ska även göra en bedömning av om de kostnader som ansökan avser motsvarar skälig kostnad för åtgärderna. Skälig kostnad innebär den lägsta möjliga kostnaden som krävs för att säkerställa nödvändig funktion för den sökande.

4.6 När bidrag inte ska lämnas

Bidrag lämnas endast om åtgärderna är nödvändiga för att bostaden ska vara ändamålsenlig för sökanden. Om behovet kan tillgodoses med hjälpmedel som erbjuds av landstinget i enlighet med hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) kan bidrag ej lämnas.

Bostadsanpassningsbidrag beviljas inte för åtgärder i särskilda boendeformer enligt Sol eller bostad med särskild service enligt LSS. Huvudmannen är ansvarig för att boendet är anpassat efter de boendes behov.

4.7 Bedömning i barnärenden

I ärenden där ansökan avser barn gäller grundregel att bidrag inte kan beviljas om ansökan avser åtgärder som ska tillgodoses inom ramen för normalt föräldraansvar (exempelvis garantera säkerhet hemma för mindre barn).

4.8 Övertagande av begagnad anordning

Södertälje kommun får avtala om övertagande av anordning som inte längre används och som tidigare har installerats med stöd av bostadsanpassningsbidrag. Kommunen kan lämna ekonomiskt stöd för kostnader som kan uppstå i samband med ett sådant övertagande. Ett övertagande av begagnad anordning ska alltid bygga på en frivillig överenskommelse och ska erbjudas endast om detta är ekonomisk lönsamt i förhållande till kostaderna för att installera en ny anordning. Södertälje kommun ska alltid erbjuda bidrag i första hand genom överlämnande av begagnad anordning i de fall möjligheten finns.

5. Bidrag till reparationer, underhåll och besiktning

Enligt 11§ i lagen om bostadsanpassningsbidrag finns det möjlighet att bevilja bidrag för att reparera en anordning som har installerats med stöd av bostadsanpassningsbidraget. Bidrag för reparation kan lämnas av anordningar av tekniskt slag, eller om anordningen utsatts för onormalt slitage på grund av den sökandes funktionsnedsättning. För tekniska anordningar kan bidrag även beviljas för underhåll eller besiktning.

Bidrag lämnas endast om åtgärderna är nödvändiga för att bostaden ska vara ändamålsenlig för sökanden. Bidrag lämnas inte om fastighetsägare har övertagit rätten till anordning enligt 4§

Bidrag lämnas inte heller om anordningen har installerats med stöd av äldre bestämmelser i sådan bostad som avses i 6 §.

6. Återställningsbidrag

Ägare av bostadshus har enligt 12§ i lagen om bostadsanpassningsbidrag rätt till bidrag för återställning av åtgärder som inte längre utnyttjas för sitt ändamål och är till nackdel för andra boende. Det går inte att få bidrag för åtgärder som utförts där ägaren övertagit rätten till bidrag enligt 4§. Det finns ingen nedre kostnadsgräns för återställningsbidrag från och med 1 juli 2018.

Återställningsbidrag kan beviljas för åtgärder i anslutning till en bostadsrätt i flerbostadshus, i eller i anslutning till hyresrätt samt i anslutning till en ägarlägenhetsfastighet

Regler återställningsbidrag för åtgärder i eller i anslutning till hyresrätt

En förutsättning för att en ägare till lägenhet som hyrs med hyresrätt ska kunna få återställningsbidrag är att ägaren gett kommunen rätt att anvisa lägenheten till bostadssökande och kommunen inte kunde anvisa den till någon annan person med funktionsnedsättning.

7. Överta enskilds rätt till bostadsanpassningsbidrag

Ägare av flerbostadshus kan enligt 4 § lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag ansöka om att överta en enskilds rätt till bostadsanpassningsbidrag om sökanden vill det. Beslut kan övertas av bostadsrättsföreningar och hyresvärdar och gäller anpassningar i allmänna utrymmen i form av exempelvis ramp i trapphus eller dörrautomatik.

Förutsättning för ett övertagande av bidraget är att den sökande inkommer med skriftligt underlag som intygar att den sökande och ägaren är överens om att övertagande av bidraget ska ske samt att ägaren åtar sig att utföra de åtgärder som bidraget avser. Om ett övertagande beviljas blir fastighetsägaren ägare till anpassningsåtgärden.

8. Beslut, verkställighet och uppföljning

8.1 Beslut

Alla beslut om bidrag enligt lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag ska vara skriftliga. Beslut om bidrag upp till två prisbasbelopp tas av handläggare, medan beslut om bidrag över två prisbasbelopp ska tas av resultatenhetschef i enlighet med äldreomsorgsnämndens delegationsordning. Beslut ska innehålla ett återkallelseförbehåll enligt nedan.

Återkallelse av beslut

Ett beslut om beviljat bidrag får återkallas före utbetalning eller före verkställighet genom överlämnande av begagnad anordning, om de förutsättningar som låg till grund för beslutet inte längre finns. Detta regleras i 19§ i lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag. Det är kommunen som ska bevisa att **förutsättningarna** för beslutet har ändrats.

Ett bifallsbeslut får dock bara återkallas till den enskildes nackdel om ett återkallelseförbehåll finns med i beslutet, om tvingande säkerhetsskäl kräver att beslutet ändras omedelbart, eller om felaktigheten beror på att parten har lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter (37 § förvaltningslagen). Återkallelseförbehållet ska vara formulerat så det tydligt framgår att beslutet får återkallas under vissa förutsättningar och att detta regleras enligt 19§ i lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag. Det ska även innehålla tydlig information om att den enskilde efter ett återkallat beslut alltid har rätt att inkomma med ny ansökan och att prövning då kommer göras utifrån förhållandena vid den nya ansökans tillkomst.

Verkställighet och uppföljning

Bostadsanpassningsbidrag, reparationsbidrag och återställningsbidrag verkställs alltid i form av utbetalning av kontantbidrag. Utbetalningen av beviljat bidrag sker i efterhand efter att anpassningsåtgärderna är utförda och godkända.

Handläggaren ansvarar för att följa upp om åtgärderna har utförts fackmannamässigt och i enlighet med reglerna i bygglagstiftningen.

För att det beviljade bidraget ska utbetalas måste den enskilde först inkomma till kommunen med kvitto eller kopia på faktura på den utförda åtgärden

8.2 Den enskildes ansvar och kommunens serviceskyldighet

I Södertälje kan bostadsanpassningsbidraget endast beviljas i form av kontantbidrag till den enskilde som utbetalas efter att åtgärden är utförd. Detta innebär att det är den sökande själv som beställer, ingår avtal och betalar leverantören för utförda åtgärder.

Om den sökande är i behov av extra stöd för att få de beviljade anpassningsåtgärderna beställda och utförda ska handläggarna erbjuda sådan hjälp att den enskilde kan ta till vara sina intressen. Det stöd som erbjuds ska i första hand underlätta för sökande att vara självständig i hela processen från val av leverantör, beställning och betalning.